

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Matthäus-Passion BWV 244

ERSTER TEIL

1. Chor I und II und Choral (Chor III)

Chor

Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen,
sehst - Wen? - den Bräutigam,
sehst ihn - Wie? - als wie ein Lamm!

Choral

O Lamm Gottes, unschuldig
am Stamm des Kreuzes geschlachtet,

Chor

Sehest - Was? - sehest die Geduld,

Choral

allzeit erfunden geduldig,
wiewohl du warest verachtet.

Chor

sehst - Wohin? - auf unsre Schuld.

Choral

All Sünd hast du getragen,
sonst müssten wir verzagen,

Chor

Sehest ihn aus Lieb und Huld
Holz zum Kreuze selber tragen.

Choral

erbarm dich unser, o Jesu.

2. Matthäus 26:1-2

Evangelist

Da Jesus diese Rede vollendet hatte, sprach
er zu seinen Jüngern:

Jesus

Ihr wisset, dass nach zweien Tagen Ostern
wird, und des Menschen Sohn wird
überantwortet werden, dass er gekreuziget
werde.

3. Choral (Chor I und II)

Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen,
dass man ein solch scharf Urteil hat
gesprochen?
Was ist die Schuld, in was für Missetaten
bist du geraten?

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Matthäus-Passion BWV 244

EERSTE DEEL

1. Koor I en II en Koraal (Koor III)

Koor

Kom, dochters, help mij klagen,
zie - Wie? - de bruidegom,
zie hem - Hoe? - als een lam!

Koraal

O lam van God, onschuldig
aan de stam van het kruis geslacht,

Koor

Zie - Wat? - zie zijn geduld,

Koraal

altijd geduldig bevonden,
hoewel u werd veracht.

Koor

zie - Waarheen? - naar onze schuld.

Koraal

Alle zonden hebt u gedragen,
anders zouden wij moeten wanhopen,

Koor

Zie hem uit liefde en genade
het hout voor het kruis zelf dragen.

Koraal

ontferm u over ons, o Jezus.

2. Matteüs 26:1-2

Evangelist

Toen Jezus deze woorden had gesproken, zei
hij tegen zijn discipelen:

Jezus

Jullie weten dat het over twee dagen Pasen is
en dat de menszoon zal worden
overgeleverd om gekruisigd te worden.

3. Koraal (Koor I en II)

Allerliefste Jezus, wat hebt u misdaan
dat men zo'n hard vonnis heeft uitgesproken?
Wat is uw schuld, in wat voor misdaden
bent u terecht gekomen?

4. Matthäus 26:3-13

Evangelist

Da versammelten sich die Hohenpriester und Schriftgelehrten und die Ältesten im Volk in den Palast des Hohenpriesters, der da hieß Kaiphas, und hielten Rat, wie sie Jesum mit Listen griffen und töteten. Sie sprachen aber:

Chor I und II

Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein Aufruhr werde im Volk.

Evangelist

Da nun Jesus war zu Bethanien, im Hause Simonis des Aussätzigen, trat zu ihm ein Weib, die hatte ein Glas mit köstlichem Wasser und goß es auf sein Haupt, da er zu Tische saß.

Da das seine Jünger sahen, wurden sie unwillig und sprachen:

Chor I

Wozu dienet dieser Unrat? Dieses Wasser hätte mögen teuer verkauft und den Armen gegeben werden.

Evangelist

Da das Jesus merkte, sprach er zu ihnen:

Jesus

Was bekümmert ihr das Weib? Sie hat ein gut Werk an mir getan. Ihr habet allezeit Armen bei euch, mich aber habt ihr nicht allezeit. Dass sie dies Wasser hat auf meinen Leib gegossen, hat sie getan, dass man mich begraben wird. Wahrlich, ich sage euch: Wo dies Evangelium gepredigt wird in der ganzen Welt, da wird man auch sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie getan hat.

5. Arioso (Alt)

Du lieber Heiland du,
wenn deine Jünger töricht streiten,
dass dieses fromme Weib

4. Matteüs 26:3-13

Evangelist

Toen kwamen de hogepriesters en de schriftgeleerden en de oudsten van het volk bij elkaar in het paleis van de hogepriester, die Kajafas heette, en ze overlegden hoe ze Jezus met een list konden grijpen en doden. En ze zeiden:

Koor I en II

In geen geval op het feest, want er moet geen opschudding komen onder het volk.

Evangelist

Toen Jezus nu in Bethanië was, in het huis van Simon de melaatse, kwam er een vrouw naar hem toe, zij had een flesje kostbaar water bij zich en goot dat uit over zijn hoofd terwijl hij aan tafel zat.

Toen zijn discipelen dat zagen, ergerden ze zich en zeiden:

Koor I

Waar is die verspilling goed voor? Dit water had beter duur verkocht en aan de armen gegeven kunnen worden.

Evangelist

Toen Jezus dat merkte, zei hij:

Jezus

Waarom maken jullie je druk over die vrouw? Ze heeft iets goeds voor mij gedaan! Armen hebben jullie altijd bij je, maar mij hebben jullie niet altijd! Dat zij dit water over mijn lichaam heeft gegoten, heeft ze gedaan voor mijn begrafenis. Voorwaar, ik zeg jullie: waar dit evangelie wordt gepredikt over de hele wereld, daar zal men ook tot haar nagedachtenis vertellen wat zij gedaan heeft.

5. Arioso (alt)

O lieve Heiland,
terwijl uw discipelen dwaas ruziën
omdat deze vrome vrouw

mit Salben deinen Leib
um Grabe will bereiten,
so lasse mir inzwischen zu,
von meiner Augen Tränenflüssen
ein Wasser auf dein Haupt zu gießen.

6. Aria (Alt)

Buß und Reu
knirscht das Sündenherz entzwei.
Dass die Tropfen meiner Zähnen
angenehme Spezerei,
treuer Jesu, dir gebären.

7. Matthäus 26:14-16

Evangelist

Da ging hin der Zwölfen einer mit Namen
Judas Ischarioth zu den Hohenpriestern und
sprach:

Judas

Was wollt ihr mir geben? Ich will ihn euch
verraten.

Evangelist

Und sie boten ihm dreißig Silberlinge.
Und von dem an suchte er Gelegenheit, dass
er ihn verriete.

8. Aria (Sopran)

Blute nur, du liebes Herz.
Ach, ein Kind, das du erzogen,
das an deiner Brust gesogen,
droht den Pfleger zu ermorden;
denn es ist zur Schlange worden.

9. Matthäus 26:17-22

Evangelist

Aber am ersten Tage der süßen Brot traten
die Jünger zu Jesu und sprachen zu ihm:

met een zalving uw lichaam
op het graf wil voorbereiden;
staat u mij dan intussen toe
water van de tranen uit mijn ogen
op uw hoofd te gieten.

6. Aria (alt)

Spijt en berouw
knakken het zondige hart in tweeën.
Mogen de druppels van mijn tranen
een aangename specerij worden
voor u, trouwe Jezus.

7. Matteüs 26:14-16

Evangelist

Toen ging een van de twaalf, die Judas
Iskariot heette, naar de hogepriesters en zei:

Judas

Wat geeft u mij als ik hem aan u verraad?

Evangelist

En ze boden hem dertig zilverlingen.
En vanaf dat moment zocht hij een
gelegenheid om hem te verraden.

8. Aria (sopraan)

Bloed nu maar, lief hart.
Ach, een kind dat jij hebt grootgebracht,
dat aan jouw borst heeft gedronken,
dreigt de verzorger te vermoorden,
want het is een slang geworden.

9. Matteüs 26:17-22

Evangelist

En op de eerste dag van het ongezuurde
brood kwamen de discipelen naar Jezus toe
en vroegen hem:

Chor I

Wo willst du, dass wir dir bereiten, das Osterlamm zu essen?

Evangelist

Er sprach:

Jesus

Gehet hin in die Stadt zu einem und sprecht zu ihm: 'Der Meister lässt dir sagen, meine Zeit ist hier, ich will bei dir die Ostern halten mit meinen Jüngern.'

Evangelist

Und die Jünger taten, wie ihnen Jesus befohlen hatte, und bereiteten das Osterlamm.

Und am Abend setzte er sich zu Tische mit den Zwölfen. Und da sie aßen, sprach er:

Jesus

Wahrlich, ich sage euch, einer unter euch wird mich verraten.

Evangelist

Und sie wurden sehr betrübt und huben an, ein jeglicher unter ihnen, und sagten zu ihm:

Chor I

Herr, bin ich's?

10. Choral (Chor I und II)

Ich bin's, ich sollte büßen,
an Händen und an Füßen
gebunden in der Höll,
die Geißeln und die Banden
und was du ausgestanden,
das hat verdient meine Seel.

11. Matthäus 26:23-29**Evangelist**

Er antwortete und sprach:

Jesus**Koor I**

Waar wilt u dat wij het paaslam voor u bereiden?

Evangelist

Hij zei:

Jezus

Ga naar de stad naar die en die man en zeg tegen hem: 'De meester laat u weten: Mijn tijd is gekomen, ik wil bij u het paasfeest vieren met mijn discipelen.'

Evangelist

En de discipelen deden wat Jezus hun had opgedragen en bereidden het paaslam.

En die avond ging hij aan tafel zitten met de twaalf. En terwijl ze aten, zei hij:

Jezus

Voorwaar, ik zeg jullie, een van jullie zal mij verraden.

Evangelist

En ze werden zeer bedroefd en vroegen stuk voor stuk:

Koor I

Heer, ben ik het?

10. Koraal (Koor I en II)

Ik ben het, ik zou moeten boeten
aan handen en aan voeten
vastgebonden in de hel,
de gesels en de boeien
en wat u hebt doorgemaakt
dat heeft mijn ziel verdiend.

11. Matteüs 26:23-29**Evangelist**

Hij antwoordde:

Jezus

Der mit der Hand mit mir in die Schüssel tauchet, der wird mich verraten. Des Menschen Sohn gehet zwar dahin, wie von ihm geschrieben stehet; doch wehe dem Menschen, durch welchen des Menschen Sohn verraten wird, es wäre ihm besser, dass derselbige Mensch noch nie geboren wäre.

Evangelist

Da antwortete Judas, der ihn verriet, und sprach:

Judas

Bin ich's, Rabbi?

Evangelist

Er sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's.

Evangelist

Da sie aber aßen, nahm Jesus das Brot, dankete und brach's und gab's den Jüngern und sprach:

Jesus

Nehmet, esset, das ist mein Leib.

Evangelist

Und er nahm den Kelch und dankete, gab ihnen den und sprach:

Jesus

Trinket alle daraus; das ist mein Blut des neuen Testaments, welches vergossen wird für viele zur Vergebung der Sünden. Ich sage euch, ich werde von nun an nicht mehr von diesem Gewächs des Weinstocks trinken bis an den Tag, da ich's neu trinken werde mit euch in meines Vaters Reich.

12. Arioso (Sopran)

Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt, dass Jesus von uns Abschied nimmt, so macht mich doch sein Testament erfreut, sein Fleisch und Blut, o Kostbarkeit,

Degene die zijn hand tegelijk met mij in de schaal doopt, die zal mij verraden. De mensenzoon zal weliswaar sterven zoals dat over hem geschreven staat; maar wee de mens door wie de mensenzoon wordt verraden, het zou beter voor hem zijn als die mens nooit was geboren.

Evangelist

Toen antwoordde Judas, die hem zou verraden:

Judas

Ben ik het, rabbi?

Evangelist

Hij antwoordde:

Jezus

Je zegt het.

Evangelist

En toen ze aten, nam Jezus het brood, dankte en brak het en gaf het aan de discipelen en zei:

Jezus

Neem, eet, dit is mijn lichaam.

Evangelist

En hij nam de beker en dankte, gaf hem aan hen en zei:

Jezus

Drink hier allemaal uit; dit is mijn bloed van het nieuwe testament, dat vergoten wordt voor velen tot vergeving der zonden. Ik zeg jullie: van nu af zal ik niet meer van deze vrucht van de wijnstok drinken tot aan de dag waarop ik het opnieuw met jullie zal drinken in het huis van mijn vader.

12. Arioso (sopraan)

Hoewel mijn hart in tranen drijft omdat Jezus afscheid van ons neemt, word ik toch blij van zijn testament, zijn vlees en bloed, o kostbaarheid,

vermacht er mir in meine Hände.
Wie er es auf der Welt mit denen Seinen
nicht böse können meinen,
so liebt er sie bis an das Ende.

13. Aria (Sopran)

Ich will dir mein Herze schenken,
senke dich, mein Heil, hinein.
Ich will mich in dir versenken;
ist dir gleich die Welt zu klein,
ei, so sollst du mir allein
mehr als Welt und Himmel sein.

14. Matthäus 26:30-32

Evangelist

Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten,
gingen sie hinaus an den Ölberg. Da sprach
Jesus zu ihnen:

Jesus

In dieser Nacht werdet ihr euch alle ärgern an
mir. Denn es stehet geschrieben: 'Ich werde
den Hirten schlagen und die Schafe der
Herde werden sich zerstreuen.' Wann ich
aber auferstehe, will ich vor euch hingehen in
Galiläam.

15. Choral (Chor I und II)

Erkenne mich, mein Hüter,
mein Hirte, nimm mich an,
von dir, Quell aller Güter,
ist mir viel Guts getan,
dein Mund hat mich gelabet,
mit Milch und süßer Kost,
dein Geist hat mich begabet
mit mancher Himmelslust.

16. Matthäus 26:33-35

Evangelist

Petrus aber antwoordte und sprach zu ihm:

geeft hij mij als erfenis in handen.
Zoals hij in de wereld voor de zijnen
nooit kwaad wilde,
zo heeft hij hen lief tot aan het einde.

13. Aria (sopraan)

Ik wil u mijn hart schenken,
daal erin af, mijn heil.
Ik wil in u verzingen;
als de aarde voor u te klein is,
nou, dan moet u voor mij alleen
meer dan aarde en hemel zijn.

14. Matteüs 26:30-32

Evangelist

En toen ze de lofzang hadden uitgesproken,
gingen ze naar de Olijfborg. En Jezus zei:

Jezus

In deze nacht zullen jullie je allemaal aan mij
ergeren. Want er staat geschreven: 'Ik zal de
herder doodslaan en de schapen van zijn
kudde zullen verstrooid worden.' Maar als ik
opsta, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.

15. Koraal (Koor I en II)

Zie mij aan, mijn beschermer,
mijn herder, aanvaard mij,
door u, bron van alle weldaden,
heb ik veel goeds ontvangen,
uw mond heeft mij gelaafd
met melk en zoete kost,
uw geest heeft mij geschonken
veel hemelse vreugden.

16. Matteüs 26:33-35

Evangelist

En Petrus antwoordde:

Petrus

Wenn sie auch alle sich an dir ärgerten, so will ich doch mich nimmermehr ärgern.

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

Jesus

Wahrlich, ich sage dir, in dieser Nacht, ehe der Hahn krähet, wirst du mich dreimal verleugnen.

Evangelist

Petrus sprach zu ihm:

Petrus

Und wenn ich mit dir sterben müsste, so will ich dich nicht verleugnen.

Evangelist

Desgleichen sagten auch alle Jünger.

17. Choral (Chor I und II)

Ich will hier bei dir stehen,
verachte mich doch nicht,
von dir will ich nicht gehen,
wenn dir dein Herze bricht,
wenn dein Herz wird erblassen
im letzten Todesstoß,
alsdenn will ich dich fassen
in meinen Arm und Schoß.

18. Matthäus 26:36-38**Evangelist**

Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe, der hieß Gethsemane, und sprach zu seinen Jüngern:

Jesus

Setzet euch hie, bis daß ich dort hingehe und bete.

Evangelist**Petrus**

Ook al ergeren ze zich allemaal aan u, ik zal mij nooit en te nimmer ergeren.

Evangelist

Jezus antwoordde:

Jezus

Voorwaar, ik zeg je, nog deze nacht, voordat de haan kraait, zul je mij driemaal verloochenen.

Evangelist

Petrus antwoordde:

Petrus

Al moet ik met u sterven, ik zal u niet verloochenen.

Evangelist

Datzelfde zeiden ook alle discipelen.

17. Koraal (Koor I en II)

Ik wil hier bij u blijven,
veracht mij toch niet,
u wil ik niet verlaten
wanneer uw hart breekt,
wanneer uw hart verbleekt
in de laatste doodsteek,
dan wil ik u in mijn armen
nemen en in mijn schoot.

18. Matteüs 26:36-38**Evangelist**

Toen kwam Jezus met hen bij een hof die Gethsemane heette, en hij zei tegen zijn discipelen:

Jezus

Ga hier zolang zitten, ik ga daarginds bidden.

Evangelist

Und nahm zu sich Petrum und die zween
Söhne Zebedäi und fing an zu trauern und zu
zagen. Da sprach Jesus zu ihnen:

Jesus

Meine Seele ist betrübt bis an den Tod,
bleibet hier und wachet mit mir.

19. Arioso (Tenor) mit Choral (Chor II)

Tenor

O Schmerz,
hier zittert das gequälte Herz;
wie sinkt es hin,
wie bleicht sein Angesicht!

Choral

Was ist die Ursach aller solcher Plagen?

Tenor

Der Richter führt ihn vor Gericht.
Da ist kein Trost, kein Helfer nicht.

Choral

Ach, meine Sünden haben dich geschlagen;

Tenor

Er leidet alle Höllenqualen,
er soll vor fremden Raub bezahlen,

Choral

ich, ach Herr Jesu, habe dies verschuldet,
was du erduldet.

Tenor

Ach, könnte meine Liebe dir,
mein Heil, dein Zittern und dein Zagen
vermindern oder helfen tragen,
wie gerne blieb ich hier.

20. Aria (Tenor) und Chor II

Tenor

Ich will bei meinem Jesu wachen.

Chor

So schlafen unsre Sünden ein.

Tenor

Meinen Tod
büßet seine Seelennot;
sein Trauren machet mich voll Freuden.

Chor

Drum muß uns sein verdienstlich Leiden
recht bitter, und doch süße sein.

En hij nam Petrus mee en de twee zonen van
Zebedeüs en begon bedroefd en angstig te
worden. Toen zei Jezus:

Jezus

Mijn ziel is dodelijk bedroefd, blijf hier met
mij waken.

19. Arioso (tenor) met Koraal (Koor II)

Tenor

O smart,
hier beeft het gekwelde hart,
hoe diep zinkt het weg,
hoe bleek wordt zijn gezicht!

Koraal

Wat is de oorzaak van al die kwellingen?

Tenor

De rechter brengt hem voor het gerecht.
Er is geen troost, geen helper.

Koraal

Ach, mijn zonden hebben u geslagen;

Tenor

Hij lijdt alle helse pijnen,
hij moet betalen voor andermans roof.

Koraal

ik, ach, Heer Jezus, ben de schuld
van wat u moet lijden.

Tenor

Ach, mijn heil, kon mijn liefde
uw angst en beven
maar verminderen of helpen dragen,
hoe graag zou ik hier blijven.

20. Aria (tenor) en Koor II

Tenor

Ik wil bij mijn Jezus waken.

Koor

Zo slapen onze zonden in.

Tenor

Voor mijn dood
boet zijn zielenood;
zijn droefheid vervult mij met vreugde.

Koor

Daarom moet voor ons zijn verdienstelijk
lijden heel bitter en toch zoet zijn.

21. Matthäus 26:39

Evangelist

Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf sein Angesicht und betete und sprach:

Jesus

Mein Vater, ist's möglich, so gehe dieser Kelch von mir; doch nicht wie ich will, sondern wie du willst.

22. Arioso (Bass)

Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder,
dadurch erhebt er mich und alle
von unserm Falle
hinauf zu Gottes Gnade wieder.
Er ist bereit,
den Kelch, des Todes Bitterkeit zu trinken,
in welchen Sünden dieser Welt
gegossen sind und hässlich stinken,
weil es dem lieben Gott gefällt.

23. Aria (Bass)

Gerne will ich mich bequemen,
Kreuz und Becher anzunehmen,
trink ich doch dem Heiland nach.
Denn sein Mund,
der mit Milch und Honig fließet,
hat den Grund
und des Leidens herbe Schmach
durch den ersten Trunk versüßet.

24. Matthäus 26:40-42

Evangelist

Und er kam zu seinen Jüngern und fand sie schlafend und sprach zu ihnen:

Jesus

Können ihr denn nicht eine Stunde mit mir wachen? Wachtet und betet, daß ihr nicht in Anfechtung fallet! Der Geist ist willig, aber das Fleisch ist schwach.

21. Matteüs 26:39

Evangelist

En hij liep wat verder, viel neer op zijn gezicht en bad:

Jezus

Mijn vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan; doch niet zoals ik wil, maar zoals u wilt.

22. Arioso (bas)

De heiland valt voor zijn vader neer,
daarmee heft hij mij en iedereen op
uit de val die wij hebben gemaakt
en tilt ons weer op naar Gods genade.
Hij is bereid
de beker, de bitterheid van de dood te
drinken
waarin de zonden van deze wereld
zijn gegoten en vreselijk stinken,
omdat het de lieve God behaagt.

23. Aria (bas)

Graag ben ik bereid
kruis en beker te aanvaarden,
ik volg dan immers de Heiland na.
Want zijn mond,
die overvloeit van melk en honing,
heeft de bodem
en de bittere schande van het lijden
met zijn eerste teug verzoet.

24. Matteüs 26:40-42

Evangelist

En hij kwam weer bij zijn discipelen en trof hen slapend aan, en hij zei:

Jezus

Kunnen jullie dan niet één uur met mij waken? Waak en bid dat jullie niet in verzoeking worden gebracht! De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.

Evangelist

Zum andernmal ging er hin, betete und sprach:

Jesus

Mein Vater, ist's nicht möglich, dass dieser Kelch von mir gehe, ich trinke ihn denn, so geschehe dein Wille.

25. Choral (Chor I und II)

Was mein Gott will, das g'scheh allzeit,
sein Will, der ist der beste,
zu helfen den'n er ist bereit,
die an ihn gläuben feste.
Er hilft aus Not, der fromme Gott,
und züchtiget mit Maßen,
wer Gott vertraut, fest auf ihn baut,
den will er nicht verlassen.

26. Matthäus 26:43-50**Evangelist**

Und er kam und fand sie aber schlafend, und ihre Augen waren voll Schlafs. Und er ließ sie und ging abermal hin und betete zum dritten Mal und redete dieselbigen Worte. Da kam er zu seinen Jüngern und sprach zu ihnen:

Jesus

Ach, wollt ihr nun schlafen und ruhen? Siehe, die Stunde ist hie, dass des Menschen Sohn in der Sünder Hände überantwortet wird. Stehet auf, lasset uns gehen, siehe, er ist da, der mich verrät.

Evangelist

Und als er noch redete, siehe, da kam Judas, der Zwölfen einer, und mit ihm eine große Schar mit Schwertern und mit Stangen von den Hohenpriestern und Ältesten des Volks. Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen gegeben und gesagt: 'Welchen ich küssen werde, der ist's, den greifet!' Und alsbald trat er zu Jesu und sprach:

Evangelist

Hij ging opnieuw weg om te bidden en zei:

Jezus

Mijn vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan mij voorbijgaat, dan zal ik hem drinken, uw wil geschiede.

25. Koraal (Koor I en II)

Wat mijn God wil moge altijd geschieden,
zijn wil is de beste,
hij is bereid hen te helpen
die vast in hem geloven.
Hij helpt uit nood, de goede God
en kastijdt met mate,
wie op God vertrouwt, vast op hem bouwt,
die zal hij niet verlaten.

26. Matteüs 26:43-50**Evangelist**

En toen hij bij hen terugkwam trof hij hen slapend aan, en hun ogen waren vol met slaap. En hij liet hen slapen en liep weer weg en bad voor de derde keer met dezelfde woorden.

Toen ging hij naar zijn discipelen en zei:

Jezus

Ach, willen jullie nog steeds slapen en rusten? Zie, het uur is aangebroken dat de mensenzoon wordt overgeleverd in de handen van de zondaren. Sta op en laten we gaan, kijk, daar is degene die mij zal verraden.

Evangelist

En terwijl hij nog sprak, zie, daar kwam Judas, een van de twaalf, en met hem een hele troep mannen met zwaarden en met stokken, van de hogepriesters en de oudsten van het volk. En de verrader had hun een teken gegeven en gezegd: 'Degene die ik zal kussen, die is het, die moeten jullie grijpen.' En meteen liep hij naar Jezus toe en zei:

Judas

Gegrüßet seist du, Rabbi!

Evangelist

Und küsstete ihn. Jesus aber sprach zu ihm:

Jesus

Mein Freund, warum bist du kommen?

Evangelist

Da traten sie hinzu und legten die Hände an Jesum und griffen ihn.

27. Aria (Sopran und Alt) und Chor II**Sopran und Alt**

So ist mein Jesus nun gefangen.

Chor

Lasst ihn, haltet, bindet nicht!

Sopran und Alt

Mond und Licht

ist vor Schmerzen untergegangen,
weil mein Jesus ist gefangen.

Chor

Lasst ihn, haltet, bindet nicht!

Sopran und Alt

Sie führen ihn, er ist gebunden.

Chor I und II

Sind Blitze, sind Donner in Wolken
verschwunden?

Eröffne den feurigen Abgrund, o Hölle,
zertrümmre, verderbe, verschlinge, zerschelle
mit plötzlicher Wut
den falschen Verräter, das mörderische Blut.

28. Matthäus 26:51-56**Evangelist**

Und siehe, einer aus denen, die mit Jesu
waren, reckete die Hand aus und schlug des
Hohenpriesters Knecht und hieb ihm ein Ohr
ab. Da sprach Jesus zu ihm:

Jesus**Judas**

Wees gegroet, rabbi!

Evangelist

En hij kuste hem. En Jezus zei tegen hem:

Jezus

Mijn vriend, waarom ben je gekomen?

Evangelist

Toen kwamen ze op hem af en gingen Jezus
te lijf en grepen hem.

27. Aria (sopraan en alt) en Koor II**Sopraan en alt**

Nu is mijn Jezus gevangen.

Koor

Laat hem gaan, hou op, boei hem niet!

Sopraan en alt

Maan en licht

zijn van smart ondergegaan,
omdat mijn Jezus gevangen is.

Koor

Laat hem gaan, hou op, boei hem niet!

Sopraan en alt

Ze nemen hem mee, hij is geboeid.

Koor I en II

Zijn bliksem en donder in de wolken
verdwenen?

Open je vurige afgrond, o hel,
vermorzel, richt te gronde, verslind,
verpletter
met plotselinge woede
die valse verrader, dat moordenaarsbloed.

28. Matteüs 26:51-56**Evangelist**

En zie, een van Jezus' volgelingen strekte
zijn hand uit om de knecht van de
hogepriester te slaan en hakte hem een oor af.
Toen zei Jezus tegen hem:

Jezus

Stecke dein Schwert an seinen Ort; denn wer das Schwert nimmt, der soll durchs Schwert umkommen. Oder meinst du, daß ich nicht könnte meinen Vater bitten, dass er mir zuschickte mehr denn zwölf Legion Engel? Wie würde aber die Schrift erfüllet? Es muss also gehen.

Evangelist

Zu der Stund sprach Jesus zu den Scharen:

Jesus

Ihr seid ausgegangen als zu einem Mörder, mit Schwertern und mit Stangen, mich zu fahen, bin ich doch täglich bei euch gesessen und habe gelehret im Tempel, und ihr habt mich nicht gegriffen. Aber das ist alles geschehen, dass erfüllet würden die Schriften der Propheten.

Evangelist

Da verließen ihn alle Jünger und flohen.

29. Choral (Chor I und II)

O Mensch, beweine dein Sünde groß,
darum Christus seines Vaters Schoß
äußert und kam auf Erden.
Von einer Jungfrau rein und zart
für uns er hie geboren ward,
er wollt der Mittler werden.
Den Toten er das Leben gab
und legt dabei all Krankheit ab,
bis sich die Zeit herdrange,
dass er für uns geopfert würd,
trüg unsrer Sünden schwere Bürd
wohl an dem Kreuze lange.

ZWEITER TEIL

30. Aria (Alt) und Chor II

Alt

Ach! nun ist mein Jesus hin.

Steek je zwaard weer op zijn plaats; want wie het zwaard opneemt, zal door het zwaard omkomen. Of dacht je dat ik mijn vader niet kon vragen mij meer dan twaalf legioenen engelen te sturen? Maar hoe zou dan de Schrift vervuld kunnen worden? Het moet zo gaan.

Evangelist

Toen zei Jezus tegen de troep mannen:

Jezus

Jullie zijn erop uitgetrokken als tegen een moordenaar, met zwaarden en met stokken, om mij te gevangen te nemen, terwijl ik toch elke dag bij jullie zat en onderwijs gaf in de tempel, en toen hebben jullie mij nooit gegrepen. Maar dit is allemaal gebeurd opdat de geschriften van de profeten vervuld zouden worden.

Evangelist

Toen verlieten alle discipelen hem en ze vluchtten weg.

29. Koraal (Koor I en II)

O mens, beweene je grote zonde,
om welke Christus de schoot van zijn vader
verliet en op aarde kwam.
Uit een reine, tere maagd
is hij hier voor ons geboren,
hij wilde de bemiddelaar worden.
De doden gaf hij het leven
en hij nam alle ziekten weg,
totdat de tijd kwam
dat hij voor ons werd geofferd,
hij droeg de zware last van onze zonden
heel lang aan het kruis.

TWEEDE DEEL

30. Aria (alt) en Koor II

Alt

Ach, nu is mijn Jezus weg.

Chor

Wo ist denn dein Freund hingegangen,
o du Schönste unter den Weibern?

Alt

Ist es möglich, kann ich schauen?

Chor

Wo hat sich dein Freund hingewandt?

Alt

Ach, mein Lamm in Tigerklauen,
ach, wo ist mein Jesus hin?

Chor

So wollen wir mit dir ihn suchen.

Alt

Ach, was soll ich der Seele sagen,
wenn sie mich wird ängstlich fragen,
ach, wo ist mein Jesus hin?

31. Matthäus 26:57-60**Evangelist**

Die aber Jesum gegriffen hatten, führeten ihn
zu dem Hohenpriester Kaiphas, dahin die
Schriftgelehrten und Ältesten sich
versammellet hatten.

Petrus aber folgete ihm nach von ferne bis in
den Palast und ging hinein und satzte sich bei
die Knechte, auf dass er sähe, wo es hinaus
wollte.

Die Hohenpriester aber und Ältesten und der
ganze Rat suchten falsches Zeugnis wider
Jesum, auf dass sie ihn töteten, und funden
keines.

32. Choral (Chor I und II)

Mir hat die Welt trüglich gericht
mit Lügen und mit falschem G'dicht,
viel Netz und heimlich Stricken,
Herr, nimm mein wahr in dieser G'fahr,
b'hüt mich für falschen Tücken.

33. Matthäus 26:60-63**Evangelist**

Und wiewohl viel falsche Zeugen
herzutraten, fanden sie doch keins. Zuletzt

Koor

Waar is toch je vriend heengegaan,
o mooiste onder de vrouwen?

Alt

Is het mogelijk, zie ik het wel goed?

Koor

Waar is je vriend naartoe gegaan?

Alt

Ach, mijn lam in tijgerklauwen,
ach, waar is mijn Jezus gebleven?

Koor

Wij willen hem wel met jou gaan zoeken.

Alt

Ach, wat moet ik tegen mijn ziel zeggen
als die mij angstig zal vragen,
ach, waar is mijn Jezus gebleven?

31. Matteüs 26:57-60**Evangelist**

Zij die Jezus hadden gegrepen, brachten hem
naar de hogepriester, Kajafas, waar de
schriftgeleerden en de oudsten bijeen waren
gekomen.

En Petrus volgde hem van een afstand naar
het paleis en ging daar binnen en nam plaats
bij de knechten, om te kijken hoe het zou
aflopen.

En de hogepriesters en de oudsten en de hele
raad zochten een valse getuigenis tegen Jezus
om hem te kunnen doden, maar ze vonden er
geen.

32. Koraal (Koor I en II)

Mij heeft de wereld bedrieglijk gevonnist
met leugens en met valse verzinsels,
veel vallen en heimelijke strikken.
Heer, bekommer u om mij in dit gevaar,
behoed mij voor valse streken.

33. Matteüs 26:60-63**Evangelist**

En hoewel zich veel valse getuigen meldden,
vonden ze niets.

traten herzu zween falsche Zeugen und sprachen:

Zwei Zeugen

Er hat gesagt: 'Ich kann den Tempel Gottes abbrechen und in dreien Tagen denselben bauen.'

Evangelist

Und der Hohepriester stund auf und sprach zu ihm:

Hoherpriester

Antwortest du nichts zu dem, das diese wider dich zeugen?

Evangelist

Aber Jesus schwieg stille.

34. Arioso (Tenor)

Mein Jesus schweigt
zu falschen Lügen stille,
um uns damit zu zeigen,
dass sein erbarmensvoller Wille
vor uns zum Leiden sei geneigt,
und dass wir in dergleichen Pein
ihm sollen ähnlich sein,
und in Verfolgung stille schweigen.

35. Aria (Tenor)

Geduld, Geduld,
wenn mich falsche Zungen stechen.
Leid ich wider meine Schuld
Schimpf und Spott,
ei, so mag der liebe Gott
meines Herzens Unschuld rächen.

36. Matthäus 26:63-68

Evangelist

Und der Hohepriester antwoordete und sprach zu ihm:

Hoherpriester

Ten slotte meldden zich twee valse getuigen, die zeiden:

Twee getuigen

Hij heeft gezegd: 'Ik kan de tempel van God afbreken en die in drie dagen weer opbouwen.'

Evangelist

En de hogepriester stond op en zei tegen hem:

Hogepriester

Geeft u geen antwoord op wat zij tegen u inbrengen?

Evangelist

Maar Jezus bleef zwijgen.

34. Arioso (tenor)

Mijn Jezus zwijgt
bij valse leugens,
om ons daarmee te tonen
dat zijn mededogende wil
bereid is voor ons te lijden,
en dat wij in soortgelijke pijn
aan hem gelijk moeten zijn
en bij vervolging moeten zwijgen.

35. Aria (tenor)

Geduld, geduld
als valse tongen mij steken.
Als ik buiten mijn schuld
word uitgescholden en bespot,
nou, laat dan de lieve God
de onschuld van mijn hart maar wreken.

36. Matteüs 26:63-68

Evangelist

En de hogepriester antwoordde:

Hogepriester

Ich beschwöre dich bei dem lebendigen Gott, dass du uns sagest, ob du seiest Christus, der Sohn Gottes?

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's; doch sage ich euch, von nun an wird's geschehen, dass ihr sehen werdet des Menschen Sohn sitzen zur Rechten der Kraft und kommen in den Wolken des Himmels.

Evangelist

Da zerriss der Hohepriester seine Kleider und sprach:

Hoherpriester

Er hat Gott gelästert, was dürfen wir weiter Zeugnis? Siehe, itzt habt ihr seine Gotteslästerung gehöret. Was dünket euch?

Evangelist

Sie antworteten und sprachen:

Chor I und II

Er ist des Todes schuldig!

Evangelist

Da speieten sie aus in sein Angesicht und schlugen ihn mit Fäusten. Etliche aber schlugen ihn ins Angesicht und sprachen:

Chor I und II

Weissage uns, Christe, wer ist's der dich schlug?

37. Choral (Chor I und II)

Wer hat dich so geschlagen,
mein Heil, und dich mit Plagen
so übel zugericht'?
Du bist ja nicht ein Sünder
wie wir und unsre Kinder,
von Missetaten weißt du nicht.

Ik bezweer u bij de levende God, vertel ons of u de Christus bent, de zoon van God.

Evangelist

Jezus zei:

Jezus

U zegt het; maar ik zeg u, van nu af zal het geschieden dat u de mensenzoon ziet zitten aan de rechterhand van de Machtige en hem ziet komen in de wolken van de hemel.

Evangelist

Toen scheurde de hogepriester zijn kleren en zei:

Hogepriester

Hij heeft God gelasterd, waarvoor hebben we nog verdere getuigenissen nodig? Zie, nu hebt u zijn godslastering gehoord, wat vindt u?

Evangelist

Zij antwoordden:

Koor I en II

Hij verdient de dood!

Evangelist

Toen spuwend ze in zijn gezicht en sloegen ze hem met hun vuisten. En sommigen sloegen hem in het gezicht terwijl ze riepen:

Koor I en II

Voorspel ons maar eens, Christus, wie is het die je heeft geslagen?

37. Koraal (Koor I en II)

Wie heeft u zo geslagen,
mijn heil, en u met kwellingen
zo lelijk toegetakeld?
U bent immers geen zondaar
zoals wij en onze kinderen,
van misdaden heeft u geen weet.

38 Matthäus 26:69-75

Evangelist

Petrus aber saß draußen im Palast; und es trat zu ihm eine Magd und sprach:

Erste Magd

Und du warest auch mit dem Jesu aus Galiläa.

Evangelist

Er leugnete aber vor ihnen allen und sprach:

Petrus

Ich weiß nicht, was du sagest.

Evangelist

Als er aber zur Tür hinausging, sahe ihn eine andere, und sprach zu denen, die da waren:

Zweite Magd

Dieser war auch mit dem Jesu von Nazareth.

Evangelist

Und er leugnete abermal und schwur dazu:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

Und über eine kleine Weile traten hinzu, die da stunden, und sprachen zu Petro:

Chor II

Wahrlich, du bist auch einer von denen; denn deine Sprache verrät dich.

Evangelist

Da hub er an, sich zu verfluchen und zu schwören:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

Und alsbald krähete der Hahn. Da dachte Petrus an die Worte Jesu, da er zu ihm sagte:

38. Matteüs 26:69-75

Evangelist

En Petrus zat op de binnenplaats van het paleis, en er kwam een dienstmeisje naar hem toe, die zei:

Eerste dienstmeisje

Jij was toch ook bij die Jezus uit Galilea?

Evangelist

Maar hij ontkende het voor iedereen en zei:

Petrus

Ik weet niet wat je zegt.

Evangelist

En toen hij naar de poort liep, zag een ander dienstmeisje hem, en die zei tegen de aanwezigen:

Tweede dienstmeisje

Hij was ook bij die Jezus van Nazareth.

Evangelist

En hij ontkende het opnieuw en zwoer erbij:

Petrus

Ik ken die man niet.

Evangelist

En na een poosje kwamen degenen die daar stonden naar Petrus toe en zeiden:

Koor II

Jij bent beslist ook een van hen, want je accent verradt je.

Evangelist

Toen begon hij zichzelf te vervloeken en te zweren:

Petrus

Ik ken die man niet.

Evangelist

En meteen kraaide de haan. Toen dacht Petrus aan de woorden van Jezus, die tegen

'Ehe der Hahn krähen wird, wirst du mich dreimal verleugnen.' Und ging heraus und weinete bitterlich.

39. Aria (Alt)

Erbarme dich,
mein Gott, um meiner Zähren willen.
Schau hier,
Herz und Auge weint vor dir
bitterlich.

40. Choral (Chor I und II)

Bin ich gleich von dir gewichen,
stell ich mich doch wider ein.
Hat uns doch sein Sohn verglichen,
durch sein Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld,
aber deine Gnad und Huld
ist viel größer als die Sünde,
die ich stets in mir befinde.

41. Matthäus 27:1-6

Evangelist

Des Morgens aber hielten alle Hohepriester und die Ältesten des Volks einen Rat über Jesum, dass sie ihn töteten. Und bunden ihn, führten ihn hin und überantworteten ihn dem Landpfleger Pontio Pilato. Da das sahe Judas, der ihn verraten hatte, dass er verdammt war zum Tode, gereuete es ihn und brachte herwieder die dreißig Silberlinge den Hohenpriestern und Ältesten, und sprach:

Judas

Ich habe übel getan, dass ich unschuldig Blut verraten habe.

Evangelist

Sie sprachen:

Chor I und II

hem gezegd had: 'Voordat de haan kraait zul je mij driemaal verloochenen.' En hij ging naar buiten en huilde bitter.

39. Aria (alt)

Erbarm u,
mijn God, omwille van mijn tranen.
Kijk toch,
hart en ogen huilen
bitter om u.

40. Koraal (Koor I en II)

Al heb ik mij van u afgewend,
ik kom toch weer terug.
Want zijn zoon heeft ons verzoend
door zijn angst en doodspijn.
Ik ontken de schuld niet,
maar uw genade en gunst
zijn veel groter dan de zonde
die ik steeds weer in mezelf aantref.

41. Matteüs 27:1-6

Evangelist

In de ochtend besloten alle hogepriesters en de oudsten van het volk Jezus ter dood te brengen. Ze boeiden hem, namen hem mee en leverden hem over aan de landvoogd Pontius Pilatus. Toen Judas, die hem had verraden, zag dat hij ter dood veroordeeld was, had hij berouw en bracht hij de dertig zilverlingen terug naar de hogepriesters en de oudsten, en hij zei:

Judas

Ik heb kwaad gedaan doordat ik onschuldig bloed heb verraden.

Evangelist

Zij zeiden:

Koor I en II

Was gehet uns das an? Da siehe du zu!

Evangelist

Und er warf die Silberlinge in den Tempel, hub sich davon, ging hin und erhängete sich selbst.

Aber die Hohenpriester nahmen die Silberlinge und sprachen:

Zwei Hohepriester

Es taugt nicht, dass wir sie in den Gotteskasten legen; denn es ist Blutgeld.

42. Aria (Bass)

Gebt mir meinen Jesum wieder!
Seht, das Geld, den Mörderlohn,
wirft euch der verlorne Sohn
zu den Füßen nieder.

43. Matthäus 27:7-14

Evangelist

Sie hielten aber einen Rat und kauften einen Töpfersacker darum zum Begräbnis der Pilger. Daher ist derselbige Acker genennet der Blutacker bis auf den heutigen Tag. Da ist erfüllet, das gesagt ist durch den Propheten Jeremias, da er spricht: 'Sie haben genommen dreißig Silberlinge, damit bezahlet war der Verkaufte, welchen sie kauften von den Kindern Israel, und haben sie gegeben um einen Töpfersacker, als mir der Herr befohlen hat.'

Jesus aber stund vor dem Landpfleger; und der Landpfleger fragte ihn und sprach:

Pilatus

Bist du der Jüden König?

Evangelist

Jesus aber sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's.

Wat hebben wij daarmee te maken? Los het zelf maar op!

Evangelist

En hij smeedt de zilverlingen de tempel in, maakte dat hij weg kwam en hing zichzelf op.

En de hogepriesters raaptten de zilverlingen op en zeiden:

Twee hogepriesters

Het is niet goed dat we die in de offerkist doen, want het is bloedgeld.

42. Aria (bas)

Geef mij mijn Jezus terug!
Kijk, het geld, het moordenaarsloon
gooit de verloren zoon
voor uw voeten neer.

43. Matteüs 27:7-14

Evangelist

En zij overlegden en kochten van het geld de akker van een pottenbakker om er pelgrims te begraven. Daardoor heet die akker de bloedakker tot op de dag van vandaag. Zo is vervuld wat gezegd is door de profeet Jeremia toen hij zei: 'Zij namen de dertig zilverlingen waarmee de verkochte, die ze hadden gekocht van de kinderen Israëls, betaald was, en gaven ze uit voor de akker van een pottenbakker, zoals de Heer mij had bevolen.'

En Jezus stond voor de landvoogd, en de landvoogd vroeg hem:

Pilatus

Bent u de koning van de Joden?

Jezus

En Jezus antwoordde:

Jezus

U zegt het.

Evangelist

Und da er verklagt ward von den Hohenpriestern und Ältesten, antwortete er nichts. Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

Hörest du nicht, wie hart sie dich verklagen?

Evangelist

Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort, also, dass sich auch der Landpfleger sehr verwunderte.

44. Choral (Chor I und II)

Befiehl du deine Wege
und was dein Herze kränkt
der allertreusten Pflege
des, der den Himmel lenkt.
Der Wolken, Luft und Winden
gibt Wege, Lauf und Bahn,
der wird auch Wege finden,
da dein Fuß gehen kann.

45. Matthäus 27:15-22**Evangelist**

Auf das Fest aber hatte der Landpfleger Gewohnheit, dem Volk einen Gefangenen loszugeben, welchen sie wollten. Er hatte aber zu der Zeit einen Gefangenen, einen sonderlichen vor andern, der hieß Barrabas. Und da sie versammelt waren, sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus

Welchen wollet ihr, dass ich euch losgebe? Barrabam oder Jesum, von dem gesaget wird, er sei Christus?

Evangelist

Denn er wusste wohl, dass sie ihn aus Neid überantwortet hatten. Und da er auf dem Richtstuhl saß, schickete sein Weib zu ihm und ließ ihm sagen:

Pilati Weib**Evangelist**

En op de aanklachten van de hogepriesters en de oudsten antwoordde hij niets. Toen zei Pilatus tegen hem:

Pilatus

Hoort u niet hoe zwaar ze u beschuldigen?

Evangelist

En hij antwoordde nergens op, zodat ook de landvoogd erg verbaasd was.

44. Koraal (Koor I en II)

Vertrouw uw wegen
en dat wat uw hart krenkt
toe aan de allertrouwste zorg
van hem die de hemel bestuurt.
Hij die wolken, lucht en winden
hun weg, hun loop en hun baan geeft,
zal ook wel wegen vinden
waarlangs uw voet kan gaan.

45. Matteüs 27:15-22**Evangelist**

Nu had de landvoogd de gewoonte op het feest een gevangene vrij te laten die door het volk gekozen mocht worden. En op dat moment had hij een gevangene die zeer berucht was en Barabbas heette. En toen ze daar waren samengestroomd vroeg Pilatus:

Pilatus

Wie willen jullie dat ik vrijlaat: Barrabas of Jezus, van wie gezegd wordt dat hij Christus is?

Evangelist

Want hij wist wel dat ze hem uit afgunst hadden overgeleverd. En terwijl hij op de rechterstoel zat, liet zijn vrouw hem een boodschap overbrengen:

Vrouw van Pilatus

Habe du nichts zu schaffen mit diesem Gerechten; ich habe heute viel erlitten im Traum von seinem wegen.

Evangelist

Aber die Hohenpriester und die Ältesten überredeten das Volk, dass sie um Barrabam bitten sollten und Jesum umbrächten. Da antwortete nun der Landpfleger und sprach zu ihnen:

Pilatus

Welchen wollt ihr unter diesen zweien, den ich euch soll losgeben?

Evangelist

Sie sprachen:

Chor I und II

Barrabam!

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Was soll ich denn machen mit Jesu, von dem gesagt wird, er sei Christus?

Evangelist

Sie sprachen alle:

Chor I und II

Lass ihn kreuzigen!

46. Choral (Chor I und II)

Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe,
der gute Hirte leidet für die Schafe,
die Schuld bezahlt der Herre, der Gerechte,
für seine Knechte.

47. Matthäus 27:23

Evangelist

Der Landpfleger sagte:

Pilatus

Laat je niet in met die rechtvaardige, ik heb vannacht in mijn droom veel om hem geleden.

Evangelist

En de hogepriesters en de oudsten haalden het volk over om voor Barabbas te kiezen en Jezus ter dood te laten brengen. Toen vroeg de landvoogd:

Pilatus

Wie van de twee willen jullie dat ik vrijlaat?

Evangelist

Zij riepen:

Koor I en II

Barrabas!

Evangelist

Pilatus vroeg:

Pilatus

Wat moet ik dan doen met Jezus, van wie gezegd wordt dat hij Christus is?

Evangelist

Ze riepen allemaal:

Koor I en II

Laat hem kruisigen!

46. Koraal (Koor I en II)

Hoe wonderbaarlijk is toch die straf,
de goede herder lijdt voor zijn schapen,
de heer, de rechtvaardige, betaalt de schuld
voor zijn knechten.

47. Matteüs 27:23

Evangelist

De landvoogd vroeg:

Pilatus

Was hat er denn Übels getan?

48. Arioso (Sopran)

Er hat uns allen wohl getan,
den Blinden gab er das Gesicht,
die Lahmen macht er gehend,
er sagt' uns seines Vaters Wort,
er trieb die Teufel fort,
betrübte hat er aufgerichtet',
er nahm die Sünder auf und an,
sonst hat mein Jesus nichts getan.

49. Aria (Sopran)

Aus Liebe,
aus Liebe will mein Heiland sterben,
von einer Sünde weiß er nichts.
Dass das ewige Verderben
und die Strafe des Gerichts
nicht auf meiner Seele bliebe.

50. Matthäus 27: 23-26

Evangelist

Sie schrieen aber noch mehr und sprachen:

Chor I und II

Lass ihn kreuzigen!

Evangelist

Da aber Pilatus sahe, dass er nichts schaffete,
sondern dass ein viel größer Getümmel ward,
nahm er Wasser, und wusch die Hände vor
dem Volk, und sprach:

Pilatus

Ich bin unschuldig an dem Blut dieses
Gerechten, sehet ihr zu.

Evangelist

Da antwortete das ganze Volk, und sprach:

Chor I und II

Sein Blut komme über uns und unsre Kinder!

Wat heeft hij dan misdaan?

48. Arioso (sopraan)

Hij heeft ons allen welgedaan,
de blinden gaf hij het gezicht,
de lammen deed hij weer lopen,
hij gaf ons het woord van zijn Vader door,
hij joeg de duivel weg,
bedroefden heeft hij opgebeurd,
hij heeft de zondaars op- en aangenomen,
verder heeft mijn Jezus niets gedaan.

49. Aria (sopraan)

Uit liefde,
uit liefde wil mijn Heiland sterven,
van zonden weet hij niets.
Opdat de eeuwige ondergang
en de straf van het jongste gericht
niet op mijn ziel blijft rusten.

50. Matteüs 27:23-26

Evangelist

Maar ze schreeuwden nog harder:

Koor I en II

Laat hem kruisigen!

Evangelist

En toen Pilatus zag dat hij niets voor elkaar
kreeg maar dat het tumult nog veel sterker
werd, nam hij water en waste zijn handen
voor de ogen van het volk, en zei:

Pilatus

Ik ben niet schuldig aan het bloed van deze
rechtvaardige, lossen jullie het maar op.

Evangelist

Toen antwoordde de hele menigte:

Koor I en II

Laat zijn bloed maar over ons en onze
kinderen komen!

Evangelist

Da gab er ihnen Barrabam los, aber Jesum ließ er geißeln und überantwortete ihn, dass er gekreuziget würde.

51. Arioso (Alt)

Erbarm es Gott,
hier steht der Heiland angebunden,
o Geißelung, o Schläg, o Wunden,
ihr Henker, haltet ein!
Erweicht euch
der Seelen Schmerz,
der Anblick solchen Jammers nicht?
Ach ja, ihr habt ein Herz,
das muss der Martersäule gleich
und noch viel härter sein,
erbarmt euch, haltet ein!

52. Aria (Alt)

Können Tränen meiner Wangen
nichts erlangen,
o so nehmt mein Herz hinein.
Aber lasst es bei den Fluten,
wenn die Wunden milde bluten,
auch die Opferschale sein.

53. Matthäus 27:27-30**Evangelist**

Da nahmen die Kriegsknechte des Landpflegers Jesum zu sich in das Richtigthaus und sammelten über ihm die ganze Schar und zogen ihn aus und legeten ihm einen Purpurmantel an und flochten eine dornene Krone und setzten sie auf sein Haupt und ein Rohr in seine rechte Hand und beugeten die Knie vor ihm und spotteten ihn und sprachen:

Chor I und II

Gegrüßet seist du, Jüdenkönig!

Evangelist**Evangelist**

Toen liet hij Barrabas vrij en Jezus liet hij geselen, en hij leverde hem over om hem te laten kruisigen.

51. Arioso (alt)

Moge God medelijden hebben,
hier staat de Heiland vastgebonden,
o geseling, o slagen, o wonden,
beulen, hou op!
Kan de zielepijn,
de aanblik van die ellende,
jullie niet vermurwen?
Ach ja, jullie hebben een hart
dat wel even hard als de martelpaal
en nog veel harder moet zijn,
heb medelijden, hou op!

52. Aria (alt)

Kunnen tranen van mijn wangen
niets bereiken,
o, neem dan mijn hart erbij.
Maar laat dat, als het bloed stroomt,
als de wonden mild bloeden,
ook de offerschaal zijn.

53. Matteüs 27:27-30**Evangelist**

Toen namen de soldaten van de landvoogd Jezus mee naar het gerechtsgebouw en zetten de hele menigte om hem heen en kleedden hem uit en trokken hem een purperen mantel aan en vlochten een doornenkroon en zetten die op zijn hoofd en gaven hem een rietstengel in zijn rechterhand en knielden voor hem en bespotten hem en zeiden:

Koor I en II

Wees gegroet, Jodenkoning!

Evangelist

Und speieten ihn an und nahmen das Rohr
und schlugen damit sein Haupt.

54. Choral (Chor I und II)

O Haupt voll Blut und Wunden,
voll Schmerz und voller Hohn,
o Haupt, zu Spott gebunden
mit einer Dornenkron,
o Haupt, sonst schön gezieret
mit höchster Ehr und Zier,
jetzt aber hoch schimpfieret,
gegrüßet seist du mir.

Du edles Angesichte,
dafür sonst schrickt und scheut
das große Weltgewichte,
wie bist du so bespeit,
wie bist du so erbleichet,
wer hat dein Augenlicht,
dem sonst kein Licht nicht gleichet,
so schändlich zugericht'?

55. Matthäus 27:31-32

Evangelist

Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie
ihm den Mantel aus und zogen ihm seine
Kleider an und führeten ihn hin, dass sie ihn
kreuzigten.

Und indem sie hinausgingen, funden sie
einen Menschen von Kyrene mit Namen
Simon, den zwungen sie, dass er ihm sein
Kreuz trug.

56. Arioso (Bass)

Ja, freilich will in uns das Fleisch und Blut
zum Kreuz gezwungen sein,
je mehr es unsrer Seele gut,
je herber geht es ein.

57. Aria (Bass)

Komm, süßes Kreuz, so will ich sagen,
mein Jesu, gib es immer her.

En ze bespuwden hem en namen de
rietstengel en sloegen daarmee op zijn hoofd.

54. Koraal (Koor I en II)

O hoofd vol bloed en wonden,
vol pijn en vol met hoon,
o hoofd, waarop tot spot
een doornenkroon is gedrukt,
o hoofd, anders fraai gesierd
met de hoogste eer en pracht
maar nu ernstig beschimpt,
wees gegroet door mij.

O edel gelaat,
waarvoor anders de hele wereld
vreest en schroomt,
hoe komt u zo bespuwd,
hoe komt u zo bleek,
wie heeft het licht van uw ogen
dat met geen enkel licht te vergelijken is,
zo schandelijk toegetakeld?

55. Matteüs 27:31-32

Evangelist

En toen ze hem hadden bespot, trokken ze
hem de mantel uit en deden ze hem zijn
kieren weer aan en namen ze hem mee om
hem te kruisigen.

En onderweg kwamen ze een man uit Cyrene
tegen die Simon heette, en hem dwongen ze
zijn kruis voor hem te dragen.

56. Arioso (bas)

Ja, natuurlijk wil in ons het vlees en bloed
tot het kruis worden gedwongen,
hoe beter het voor onze ziel is,
des te harder drukt het op ons.

57. Aria (bas)

Kom, zoet kruis, dat wil ik zeggen,
mijn Jezus, leg het mij voortdurend op.

Wird mir mein Leiden einst zu schwer,
so hilfst du mir es selber tragen.

58. Matthäus 27:33-44

Evangelist

Und da sie an die Stätte kamen mit Namen Golgotha, das ist verdeutschet Schädelstätt, gaben sie ihm Essig zu trinken mit Gallen vermischet, und da er's schmeckete, wollte er's nicht trinken.

Da sie ihn aber gekreuziget hatten, teilten sie seine Kleider und warfen das Los darum, auf dass erfüllet würde, das gesagt ist durch den Propheten: 'Sie haben meine Kleider unter sich geteilet, und über mein Gewand haben sie das Los geworfen.'

Und sie saßen allda und hüteten sein. Und oben zu seinen Häupten hefteten sie die Ursach seines Todes beschrieben, nämlich: 'Dies ist Jesus der Jüden König'.

Und da wurden zween Mörder mit ihm gekreuziget, einen zur Rechten und einen zur Linken.

Die aber vorüber gingen, lästerten ihn, und schüttelten ihre Köpfe, und sprachen:

Chor I und II

Der du den Tempel Gottes zerbrichst und bauest ihn in dreien Tagen, hilf dir selber, bist du Gottes Sohn, so steig herab vom Kreuz!

Evangelist

Desgleichen auch die Hohenpriester spotteten sein samt den Schriftgelehrten und Ältesten und sprachen:

Chor I und II

Andern hat er geholpen und kann ihm selber nicht helfen. Ist er der König Israel, so steige er nun vom Kreuz, so wollen wir ihm glauben. Er hat Gott vertrauet, der erlöse ihn nun, lüset's ihn; denn er hat gesagt: 'Ich bin Gottes Sohn.'

Evangelist

En als mijn lijden eens te zwaar wordt,
dan helpt uzelf het mij dragen.

58. Matteüs 27:33-44

Evangelist

En toen ze bij de plaats kwamen die Golgotha heet, dat betekent Schedelplaats, gaven ze hem zure wijn te drinken, gemengd met gal, en toen hij het proefde, wilde hij het niet drinken.

En toen ze hem gekruisigd hadden, verdeelden ze zijn kleren door erom te loten, opdat vervuld zou worden wat gezegd is door de profeet: 'Ze hebben mijn kleren onderling verdeeld en om mijn gewaad hebben ze het lot geworpen.'

En ze zaten daar en hielden de wacht. En boven zijn hoofd bevestigden zij een opschrift met de oorzaak van zijn dood, namelijk: 'Dit is Jezus, de koning van de Joden'.

En er werden twee moordenaars met hem gekruisigd, een rechts van hem en een links. En mensen die voorbij kwamen scholden hem uit en schudden hun hoofd en riepen:

Koor I en II

Jij die de tempel van God afbreekt en hem in drie dagen weer opbouwt, help nu jezelf; als je Gods zoon bent, kom dan van het kruis af!

Evangelist

Ook de hogepriesters bespotten hem, evenals de schriftgeleerden en oudsten, en zeiden:

Koor I en II

Anderen heeft hij geholpen maar zichzelf kan hij niet helpen. Als hij de koning van Israël is, laat hij dan nu van het kruis komen, dan zullen we hem geloven. Hij heeft op God vertrouwd, laat die hem nu verlossen als hij daar zin in heeft; want hij heeft gezegd: 'Ik ben de zoon van God.'

Evangelist

Desgleichen schmäheten ihn auch die Mörder, die mit ihm gekreuziget wurden.

59. Arioso (Alt)

Ach Golgotha, unselges Golgotha!
Der Herr der Herrlichkeit
muss schimpflich hier verderben,
der Segen und das Heil der Welt
wird als ein Fluch ans Kreuz gestellt.
Der Schöpfer Himmels und der Erden
soll Erd und Luft entzogen werden.
Die Unschuld muss hier schuldig sterben,
das gehet meiner Seele nah.
Ach Golgotha, unselges Golgotha!

60. Aria (Alt) und Chor I

Sehet Jesus hat die Hand,
uns zu fassen, ausgespannt,
kommt - Wohin? - in Jesu Armen.
Sucht Erlösung, nehmt Erbarmen,
suchet - Wo? - in Jesu Armen,
lebet, sterbet, ruhet hier,
ihr verlassnen Küchlein ihr,
bleibet - Wo? - in Jesu Armen.

61. Matthäus 27:45-50

Evangelist

Und von der sechsten Stunde an war eine Finsternis über das ganze Land bis zu der neunten Stunde. Und um die neunte Stunde schrie Jesus laut, und sprach:

Jesus

Eli, Eli, lama asabthani?

Evangelist

Das ist: 'Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen?'
Etliche aber, die da stunden, da sie das höreten, sprachen sie:

Chor I

Der rufet dem Elias.

Zo beschimpten ook de moordenaars hem die met hem waren gekruisigd.

59. Arioso (alt)

Ach Golgotha, onzalig Golgotha!
De Heer der heerlijkheid
moet hier smadelijk ten onder gaan,
de zegen en het heil der wereld
wordt als een vloek aan het kruis genageld.
De schepper van hemel en aarde
moet worden beroofd van aarde en lucht.
De onschuld moet hier schuldig sterven,
dat gaat mij aan het hart.
Ach Golgotha, onzalig Golgotha.

60. Aria (alt) en Koor II

Alt

Zie, Jezus heeft zijn hand
uitgestrekt om ons te omvatten,
kom - Waarheen? - in Jezus' armen.
Zoek verlossing, aanvaard ontferming,
zoek - Waar? - in Jezus' armen,
leef, sterf, rust hier,
o verlaten kuikentjes,
blijf - Waar? - in Jezus' armen.

61. Matteüs 27:45-50

Evangelist

En vanaf het zesde uur lag er een duisternis op het hele land tot aan het negende uur. En rond het negende uur schreeuwde Jezus luid:

Jezus

Eli, Eli, lama sabachtani?

Evangelist

Dat betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'
Enkelen die dat hoorden zeiden:

Koor I

Hij roept Elia.

Evangelist

Und bald lief einer unter ihnen, nahm einen Schwamm und füllte ihn mit Essig und steckte ihn auf ein Rohr und tränkete ihn. Die andern aber sprachen:

Chor II

Halt, lass sehen, ob Elias komme und ihm helfe?

Evangelist

Aber Jesus schrie abermal laut und verschied.

62. Choral (Chor I und II)

Wenn ich einmal soll scheiden,
so scheid nicht von mir,
wenn ich den Tod soll leiden,
so tritt du denn herfür,
wenn mir am allerbängsten
wird um das Herze sein,
so rei mich aus den Ängsten
kraft deiner Angst und Pein.

63. Matthäus 27:51-58**Evangelist**

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in zwei Stück, von oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber täten sich auf und stunden auf viel Leiber der Heiligen, die da schliefen, und gingen aus den Gräbern nach seiner Auferstehung und kamen in die heilige Stadt und erschienen vielen. Aber der Hauptmann und die bei ihm waren und bewahreten Jesum, da sie sahen das Erdbeben und was da geschah, erschraken sie sehr und sprachen:

Chor I und I

Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen.

Evangelist

Und es waren viel Weiber da, die von ferne zusahen, die da waren nachgefolget aus

Evangelist

En een van hen haastte zich om een spons te pakken; hij vulde die met zure wijn en stak hem op een rietstengel en gaf hem te drinken. En de anderen zeiden:

Koor II

Wacht, laten we kijken of Elia hem komt helpen.

Evangelist

Maar Jezus schreeuwde opnieuw luid, en overleed.

62. Koraal (Koor I en II)

Als ik eens het leven moet verlaten,
verlaat u mij dan niet,
als ik moet sterven,
verschijnt u dan.
Als mijn hart
het allerbangst is,
trek mij dan weg uit mijn angsten
krachtens uw angst en pijn.

63. Matteüs 27:51-58**Evangelist**

En zie, het gordijn in de tempel scheurde in tweeën, van boven naar beneden. En de aarde beefde en de rotsen scheurden en de graven gingen open en veel lichamen van heiligen die daar sliepen stonden op, en zij verlieten hun graven na zijn opstanding en kwamen in de heilige stad en verschenen aan velen. En toen de commandant en zijn mannen, die Jezus bewaakten, de aardbeving zagen en wat daar gebeurde, schrokken ze hevig en zeiden:

Koor I en II

Werkelijk, deze man was de zoon van God.

Evangelist

En er waren daar veel vrouwen die uit de verte toekeken; zij waren hem gevolgd vanuit

Galiläa und hatten ihm gedienet, unter welchen war Maria Magdalena und Maria, die Mutter Jacobi und Josefs, und die Mutter der Kinder Zebedeäi.

Am Abend aber kam ein reicher Mann von Arimathia, der hieß Joseph, welcher auch ein Jünger Jesu war, der ging zu Pilato und bat ihn um den Leichnam Jesu. Da befahl Pilatus, man sollte ihm ihn geben.

64. Arioso (Bass)

Am Abend, da es kühle war,
ward Adams Fallen offenbar;
am Abend drücket ihn der Heiland nieder,
am Abend kam die Taube wieder
und trug ein Ölblatt in dem Munde,
o schöne Zeit, o Abendstunde!
Der Friedensschluss ist nun mit Gott
gemacht;
denn Jesus hat sein Kreuz vollbracht,
sein Leichnam kömmt zur Ruh,
ach, liebe Seele, bitte du,
geh, lasse dir den toten Jesum schenken,
o heilsames, o köstlichs Angedenken!

65. Aria (Bass)

Mache dich, mein Herze, rein,
ich will Jesum selbst begraben,
denn er soll nunmehr in mir
für und für
seine süße Ruhe haben,
Welt, geh aus, lass Jesum ein.

66. Matthäus 27:59-66

Evangelist

Und Joseph nahm den Leib und wickelte ihn in ein rein Leinwand und legte ihn in sein eigen neu Grab, welches er hatten lassen in einen Fels hauen, und wälzete einen großen Stein vor die Tür des Grabes und ging davon. Es war aber allda Maria Magdalena und die andere Maria, die satzten sich gegen das Grab.

Galilea en hadden hem gediend; onder hen waren Maria Magdalena en Maria de moeder van Jacobus en Jozef, en de moeder van de kinderen van Zebedeüs.

En 's avonds kwam er een rijke man uit Arimathea, die Jozef heette en die ook een discipel van Jezus was; hij ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. En Pilatus beval het hem te geven.

64. Arioso (bas)

In de avond, toen het koel was,
kwam Adams val aan het licht;
in de avond maakt de Heiland die ongedaan,
in de avond kwam de duif terug
met een olijfblad in zijn snavel,
o schone tijd, o avonduur!
Er is nu vrede met God gesloten
want Jezus heeft zijn kruis volbracht,
zijn lichaam komt tot rust,
ach, lieve ziel, alsjeblijft,
aanvaard de dode Jezus als geschenk,
o heilzaam, o kostbaar aandenken.

65. Aria (bas)

Maak jezelf rein, mijn hart,
ik wil Jezus zelf begraven,
want hij zal voortaan in mij
blijvend
van zijn zoete rust genieten,
wereld, verdwijn, laat Jezus binnen.

66. Matteüs 27:59-66

Evangelist

En Jozef nam het lichaam en wikkeldde het in een schone linnen doek en legde het in zijn eigen nieuwe graf, dat hij in een rots had laten uithouwen, en rolde een grote steen voor de ingang van het graf en ging weg. En Maria Magdalena en de andere Maria gingen bij het graf zitten.

Des andern Tages, der da folget nach dem Rüsttage, kamen die Hohenpriester und Pharisäer sämtlich zu Pilato und sprachen:

Chor I und II

Herr, wir haben gedacht, dass dieser Verführer sprach, da er noch lebete: 'Ich will nach dreien Tagen wieder auferstehen.' Darum befiehl, dass man das Grab verwahre bis an den dritten Tag, auf dass nicht seine Jünger kommen und stehlen ihn und sagen zu dem Volk: 'Er ist auferstanden von den Toten', und werde der letzte Betrug ärger denn der erste.

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Da habt ihr die Hüter; gehet hin und verwahret's, wie ihr's wisset.

Evangelist

Sie gingen hin und verwahreten das Grab mit Hüttern und versiegelten den Stein.

67. Arioso (Sopran, Alt, Tenor, Bass) mit Chor II

Bass

Nun ist der Herr zur Ruh' gebracht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Tenor

Die Müh ist aus, die unsre Sünden ihm gemacht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Alt

O selige Gebeine,
seht, wie ich euch mit Buß und Reu beweine,
dass euch mein Fall in solche Not gebracht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Sopran

De volgende dag, na de dag van de voorbereiding voor Pasen, kwamen alle hogepriesters en farizeeën bij Pilatus en zeiden:

Koor I en II

Heer, wij bedachten dat deze verleider, toen hij nog leefde, heeft gezegd: 'Ik zal na drie dagen opstaan.' Geef daarom opdracht het graf te laten bewaken tot aan de derde dag, om te voorkomen dat zijn discipelen hem komen stelen en tegen het volk zeggen: 'Hij is opgestaan uit de dood', want dan zou het laatste bedrog nog erger zijn dan het eerste.

Evangelist

Pilatus zei:

Pilatus

Hier zijn de bewakers, laat het graf maar bewaken zoals u weet dat het moet.

Evangelist

Zij gingen naar het graf en zetten er bewakers bij en verzegelden de steen.

67. Arioso (sopraan, alt, tenor, bas) met Koor II

Bas

Nu is de Heer tot rust gebracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Tenor

De moeite is voorbij, die onze zonden hem hebben gekost.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Alt

O, gelukzalige beenderen,
zie hoe ik jullie boetvaardig en berouwvol beween
omdat mijn val jullie in die ellende heeft gebracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Sopraan

Habt lebenslang vor euer Leiden tausend
Dank,
dass ihr mein Seelenheil so wert geacht'.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

68. Chor I und II

Wir setzen uns mit Tränen nieder
und rufen dir im Grabe zu,
ruhe sanfte, sanfte ruh.
Ruht, ihr ausgesognen Glieder,
euer Grab und Leichenstein
soll dem ängstlichen Gewissen
ein bequemes Ruhekrissen
und der Seelen Ruhstatt sein,
höchst vergnügt schlummern da die Augen
ein.

(Text: Neue Bachausgabe II/5, Leipzig 1972)

Ontvang levenslang mijn grote dank voor
jullie lijden,
voor het feit dat jullie mijn zieleheil zo
belangrijk vonden.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

68. Koor I en II

Wij gaan zitten in tranen
en roepen u in het graf toe:
rust zacht, rust zacht.
Rust, uitgeputte ledematen,
jullie graf en lijksteen
moeten voor het angstige geweten
een gerieflijk hoofdkussen
en een rustplaats voor de ziel zijn,
heel tevreden vallen de ogen in slaap.

(vertaling: Ria van Hengel)